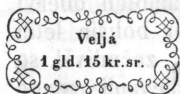

GLASNIK SLOVENSKI.

Veljā

1 gld. 15 kr. sr.

Lepoznansko-podučen list.

Po pošti

1 gld. 30 kr. sr.

Odgovorni vrednik in izdatelj: A. Janežič.

Št. 4.

V Celovcu 15. avgusta 1858.

2. zv.

D e t e t u.

(Spisal Fr. Cegnar.)

Lasci rumeni
V solncu bleščijo,
Glavico, tilnik
Tebi zlatijo.

Smehleji tvoji,
Sladko veselje!
V mami stoterne
Zbujajo želje.

„Varoval bo te
Angel krilati,
V raju za roko
Vodil po trati.“

Lepo je tvoje
Lice premilo,
Ko bi se v snegu,
V zarji gojilo.

V postljo te deva,
Križa ti čelo,
Usta in persi;
Poje veselo:

„Tergal ti rože
Lepo dišeče;
Vil za klobuček
Bele, rudeče.“

Mamica gleda
V tvoje očesa,
V punčici vidi
Zlate nebesa.

„Sladko počivaj,
Roža rudeča!
Roža rudeča,
Materna sreča!“

„Sladko počivaj,
Roža rudeča!
Roža rudeča,
Materna sreča.“

T i l k a.

(Dalje).

Kmalo opusti neljubo misel o nogah, postavi se na pot, ter si jo popisuje: Naravnost po vertu jo bom hitel, da pridem za vas, in tam poleg vertov pridem kmalo na konec vasi. Da bi ga kdo vidil, tega ne pripusti, še manj pa, da bi ga kdo ogovoril. Če bi kdo vtegnil iti po kaki poti, ki peljejo iz vasi na polje, se v mislih skrije za bližnji plot, ter čaka, da se neljubi srečevavec oddalji.

Na enkrat preskoči celo pot od domače hiše do P — in misli se pred Pahovčevo hišo. Serce mu hujše začne biti, in kakor bi se bal slišati njegovih vdarkov, se začne zavijati v kožuh in se preoberne. Na tihem zdaj prime za kljuko in Pahovčev oče sedé po njegovem dozdevanju na voglu mize, kakor je bil navajen svojega očeta viditi. Toliko za gotovo sklene, da dobro jutro bo vošil, ko v hišo stopi, vender kaj dalje govoriti, to ni tako lahko! Kaj dalje govoriti, to ga tako stiska, kakor bi že stal pred Pahovcom in bi ne vedil kaj ziniti; kar merzel pot se mu prikrade na čelo. Kar začeti: „Jaz sem prišel, da bi vas vprašal —“ to se mu zdi nekoliko pregloboko zaorati;

„oče so me poslali, da bi —“, pa zopet kakor osramoteni obervi stisne, ker tudi to je brez ovinkov; „jaz sem zdaj v nar boljših letih in pri pameti —“, vendar zdi se mu, da ga Pahovec začudivši se gleda, in tudi ta nagovor zaverže. Po dolgem premišljevanji ostane nazadnje pri sklepu, očeta za svet uprašati v ti važni zadevi.

Od snubitve do ženitve je precej ena pot, vendar v mislih jo človek lahko preskoči brez strahú, da bi si noge spahnil. Pred Tilkatovimi očmi se hiša napolni z zalo našopirjenimi svati, katere lepo po redu za mizo posaja. Popred je še v mislih dal postaviti dve novi šipi v okno, kjer je bil dosedaj prilepljen papir njih namestnik; zadnje okno za durmi, katero je bilo, kar je pomnil, zabuhano, je tudi na njegovo že pozabljeno dolžnost spomnil, ter zvunej pod steno butare toliko odložil, da bo mogla svitloba novo odperto pot najti. Hiša je tedaj tako vredjena, Tilka pa za mizo na zgornem koncu, odkoder vidi v veži mater, ki si s predpertom brišejo vroče lice; pred njim pa se miza šibi pod skledami, v katerih več žlic prostora najde, kakor pa ljudi okoli mize. Oče starašina malo okorno režejo masten kos mesa, tako da se mast na lesenem krožniku trese, Tilkatu pa se sline pcedé.

V ti priči že sedé godci peči nasproti pri odbuhanem oknu, in v majhnih krogih, kakoršne neprostorna hiša zapoveduje, se vertijo verste plesavcov. Tilkatova sreča, da ga nihče ne vidi, ker zapazil bi, da mu lica zarudevajo in se oči kot prestrašene bolj široko odpirajo, ker plesati ne zna! Ta nemila misel ga naenkrat prenese na polje. Rudečko ima otvezeno pred sabo, gledavca deleč okoli nobenega. Kdo bi se sramoval storiti, kar Tilka stori? Toliko si sicer upa, da vertiti se bo znal; le to mu gre po glavi, kdaj da je treba s peto zaceptati; da se tega nauči, zažvižga vižo znane pesmi in poskoči po njenem taktu; vendar kako se prestraši, ko zares žvižg zasliši, ki mu je pri preživi domišlii ušel, in ko noga, namesto po mehki travi, spod kožuha po terdih deskah zaropota!

Ropot ga zopet popolnoma zbrihta v veliko njegovo nevoljo, ker v postelji, ko človek nekoliko dremlje, se vse sitnosti tako lahko preskočijo; ko pa pamet zopet poprime za vajet, nas pa ravno čez težavne klance nar bolj počasi vodi. Ravno taka je bila pri Tilkatu. Sam pred sabo se sramuje dosedajnih misel, in ko bi vedil, da so komu znane, bi se svoje žive dni ga ogibal.

Narava se je že jezila, da je njena pravica nocoj tako rekoč ob veljavo prišla; kolikorkrat koli je poskusila ga k spanju pripraviti, tolikokrat se on zopet kot prestrašen strese in zave; nazadnje vendar enakomerno Tilkatovo dihanje naznanuje, kdo da je zmagal.

Ravno se mu sanjá, da je nogo uperl v mizo, obloženo z jedmi, okoli katere je sedelo mnogo njemu popolnoma neznanih ljudi. Miza se nagne, sklede pa se začnejo kataliti ž nje. Mati to viditi, zavpijejo iz celega gerla: „Tilka!“ Plašen skoči Tilka po koncu, pa matern

glas tudi še čuje, ko je zbujen. Dan je že napočil, kličejo ga, vstati je treba.

III.

Ko bi Tilkatovi materi ne bila preveč po glavi hodila prihodnja ženitev in njeni nasledki, gotovo bi bili z začudenjem zapazili, da dans njih sin, morebiti v dvajsetih letih pervikrat, v vežo stopivši ne popraša: „Mati, kaj pa bomo za kosilo?“ ampak da gre naravnost v hišo, v dve gubi sklučen, kakor bi ves predpust ne bilo še nobenkrat tako merzlo, kot ravno dans.

Kmalo je bilo kosilo gotovo. Mati, skledo z obema rokama derže, pritisnejo kljuko s komolcom, odbacnejo duri, postavijo skledo na mizo, in jo sučejo tako dolgo, da trdno obstoji, ker bila je od rojstva nekoliko vegasta.

„Tilka,“ reko mati z zadovoljnim glasom, „dans bomo pa mlečno kašo; ti boš le vidil, kako sem jo dobro naredila; na čistem mleku je skuhana in še z maslom poštengana“. Pri tih besedah popravljajo iz novega jamice po kaši; da pred Tilkatom nar večje naredé in od drugih strani predenj nosijo maslo v žlici, to se že tako razume. Tilka vender ne pazi dosti na materne besede, ampak pri peči stojé ima glavo na čelešnik naslonjeno in z njo maje.

Zdaj tudi oče iz hrama stopijo v hišo s culo praznične obleke, popihnejo prah in varno položé obleko na klop.

Kakor bi človek tudi svoje navade spremenil, ko je na tem, spremeniti svoj stan, Tilka dans kašo, sicer tako čislano, prav mirno gleda. Zajame dve ali tri žlice, pa zopet položi žlico na mizo, in kar se mu še ni zgodilo, kar je v svoji koži, zazeva se mu za mizo. Zastonj mati masleno lužo nosi spred sebe pred Tilkata, zastonj si ona in oče prizadevata njegov apetit s prijaznimi besedami zbuditi; Tilka zajame sicer nektere žlice, pa zopet vstane izza mize, in skozi vsako okno pogleda, kakor bi se hotel prepričati, ali je na vse strani enako vreme, ali ne. Sede sicer zopet, pa kmalo zopet vstane in iznova gleda skozi okna. Čudna nerazumljiva sprememba! Če nebesa nam Slovencom kdaj milost skažejo in nam kakega filozofa pošljejo, nam bo ta tudi gotovo to milost skazal, da bo psihologično objasnil, zakaj da Tilka, preden se je šel ženit, ni mogel ne jesti, ne pri miru sedeti.

Čez materno skerbnoš nič na svetu! Ne-le, da so skuhali za kosilo mlečno kašo, katero je Tilka više cenil, kot vse drugo na svetu, česar trebulh poželi, če odštejemo mesene klobase in teržaške fige; ampak tudi nalaš zavoljo dragega sina so pristavili dans poseben piskerc, ne, da bi mu še kaj posebnega skuhali, ker klobas ni bilo pri hiši, ampak samo zato, da se je Tilka mogel z mlačno vodo umiti. Voda je svoj blagi namen kmalo spolnila, in tudi poprešnja srajca se je umaknila pred čedno, ktere široki našopirjeni rokavi zašumé, kader se Tilka gane.

„Pa bi si vender lase malo popravil“ rečejo skerbna mati in mu jih začnejo z roko vredovati, „zdaj jih močno nosijo malo na stran, in to je prav lepo“. Tilkata vender, v hvalo mu bodi rečeno, da je on kot pravi rodoljub narodne šege po vrednosti spoštoval, se ne peča za materni opomin, ampak z nejevoljnimi besedami: „Lepo vas prosim, pustite me no!“ poravná lasé, ki so jih mati na stran zavili, zopet po čelu do oči.

Oče med tem mirno stojé in zadovoljno gledajo svojega edinorojenca. Ta bo prav mož enkrat, si mislijo sami pri sebi, še materi se ne da pregovoriti v takih rečeh, kjer misli, da ima prav; jaz vidim, da se je ves po meni naredil. S takimi mislimi stopijo h klopi, kamor so popred obleko za Tilkata položili, vzamejo varno hlače v roke in jih obernejo zopet na prav, ker varčen gospodar s tim, da obleko vselej preoberne, preden jo spravi, na leto saj deset krajcarjev prihrani, in to je nekaj — nekaj pa ne. Oče hlače za rob deržé in jih pazljivo od vsih strani ogledujejo, potem zadovoljno z glavo pokimajo in jih Tilkatu pomolé. Ta zdajci zleze vanje, vender z začudenjem se začne ogledovati; če bi bil dans prav po navadi jedel, bi mu bile hlače še za eno ped preširoke.

„Vi ste mi svoje hlače prinesli,“ reče Tilka z nekako šaljivim pogledom, kakor bi se mu dobro zdelo, da je on to zmoto prvi zapazil; vender lice se mu zopet potegne, ko ga oče začnejo zadovoljno od spred in od zad ogledovati, in mu raztreseni odgovoré: „I kak se ti dobro podajo! Stavim, da bi te vsak na prvi videz spoznal za mojega sina, tako si mi podoben.“ Tilka vender ni viditi zadovoljen s to podobnostjo, njemu se zdi, da bi sam sebe komej spoznal, toliko več ga je viditi.

„Zakaj mi pa mojih niste prinesli?“ vpraša in se obrača, da bi se od vsih strani pogledal, vender nagajive hlače se z njim vred verté in mu tega nikakor ne pripusté,

„Tvoje so pri Volkanovem Jurji,“ odgovoré oče, „saj sam veš, da so bile že močno rujave, in da bi takih ne bil mogel nositi kot ženin; Juri ti jih bo tako počernil in popravil, da bodo take kot nove. K poroki jih boš že imel; za dans pa ti jaz svoje posodim, ki ti tako stojé, kakor bi bile tebi pomerjene. Le škoda, da nimam dvojih jirhastih za praznike, sicer bi tebi te-le prepustil, posebno za k poroki“.

Tilka na skrivnem Boga hvali, da oče nimajo dvojih prazničnih hlač, ker ako ravno so bile te res prav lepe pred desetimi leti, se mu vender dozdeva, da mu njegove bolj stojé. Za dans vender ni pomagati, udati se mora nemili osodi, in svojemu očetu podoben biti, bolj kakor pa želi. Nekoliko potolaži ga srečna materna misel, da naj bi namreč svoje pertene hlače spod oblekel, kar tudi stori. Očetove hlače res po tem pripomočku niso bile tako prazne več viditi. Pri kolenih jih je prav za prav tudi nekaj preveč, ko čevlje zaviše, in ker so mu kolena nekoliko preveč približujejo, hlače malo šumé, ko prestopa; pa to napako popraviti, so v bolj široki obleki noge tudi bolj ravne viditi, in to Tilkata z njimi nekoliko sprijazni.

Z vidno zadovoljnostjo ga gledata oče in mati, ko se ustopi pred podobo svetega Florijana, ki je na zerkalo malana o važnih priložnostih dolžnost ogledala spolnovala, in ko rudečo svilenlo ruto estetično v klobaso zvito na sredi pers pripenja za orjaški gumb, katerih gosta versta kinča njegov lajbič. Še slamnik na glavo in pruštof čez ramo, pa je snubač brez pogreška od nog do petá.

„Saj je zal fant naš Tilka“, reče žena na tihem k svojemu možu in ga tako pazljivo in veselo ogleduje, kakor ne kmalo, ter pristopivši k njemu belo rutico, na voglih z rudečimi rožami opisano, drago relikvijo svojih mlajših let, vtakne v stranski žep pruštofa tako, da živo pisanje voglov vunkej maha. Tilka, ki se ni nikdar ti šegi vaških gizdelinov uklanjal, hoče ruto vso v žep potisniti, vender ko ga oče zagotové, da so, ko so se ženili, na vsako stran eno tako ruto nosili, pusti ruto mahati iz žepa, akoravno se z njenim pogledom nič kaj ne more sprijazniti.

Nekaj ima Tilka še na sercu: kako začeti, ko pride k Pahovcu? Že se pripravlja sitno vprašanje spraviti na dan, ko oče poprimejo za besedo: „Glej torej, Tilka, da se boš dobro obnašal, da se boš koražno deržal. Od konca bolj od strani govoriš, med govoricó pa že dobiš priložnost povedati, kaj in kako“.

„Pa začeti?“ misli Tilka, ki zastonj čaka, da bi v tem kaj zvedil.

„No, to je še nar ložje“, odgovoré oče. „Ko stopiš v hišo, pozdraviš Pahovca od moje strani, in potlej rečeš postavim tako-le: „Oče Pahovec, jaz imam o važni reči z vami govoriti. Da ne pozabiš, ga vselej oče imenovati! Naprej bo že šlo“.

„Jaz imam o važni reči z vami govoriti“, ponavlja Tilka na tihem sam pri sebi, in se odpravi na pot s tesnim sercom in zamišljenim obrazom. Mati mu še na skrivnem potisnejo dve zarujeveli dvajsetici v roko. „Na, da boš malo za pijačo dal“, mu rekó. Potem pa ona in njen mož na pragu stojé ponosno gledata za sinom, ki s težkim sercom stopa po vertu, in še le, ko jo na koncu verta na levo za vas zavije, in ga spred oči zgubita, stopita v hišo, oba molcé, ker čutita, da ta dan je važen za vse tri.

(Konec prihodnjič.)

Vulkanske moči.

(Dalje).

Holandeški natoroslovec Junghulm nam popisuje bljuvanje blatnega vulkana Gunung-Gelungung na otoku Java takole:

Na južnoizhodni strani imenovanega vulkana med potokoma Wulan in Tanduj je bilo nekđaj lepo obdelana in obljudena dežela, ki se je proti južnemu bregu morja počasi zniževala. Dalječ okrog so se razprostirale rajževe polja in več sto s kokozovimi palmami obdanih

vasi je bilo raztresenih po polji. Pota so križale to rodovitno zemljo na vse strani noter do gorá in so se vile celo po berdih do cvetečih vertov, s kavo nasajenih. Na te bogate vedno zelene livade je sijalo poldanje solnce 8. oktobra 1822. Nobenega oblaka, nobene meglice ni bilo viditi, vse je bilo tiho, živali so počivale, tiči so se poskrili v senčno goščavo, le včasih je zaškripal kak žizek. Rastljine pa so odperle svoje cvetja in navdajale zrak s prijetno dišavo. Nobeno pero se ne gane, le redko se zaziblje verh kake palme od vetra, ki včasih pripihlja od morja. Delavci so zapustili polje, brez vse skerbi so ležali po svojih kočah — vsa dežela ji bila tiha in mirna. Ljudstvo je počivalo o prehudi vročini in ni se mu dozdevalo ali sanjalo, da mu bode nekoliko trenutkov pozneje zaklenkalo iz žrela Gunung-Gelungunga. — Pa je vender zaklenkalo! — Ena je bila ura. —

Zdajci se zemlja potrese in ljudje predramljeni bežijo iz svojih koč. Germeče in rujoveče bobnenje zadeva njih sluhe in groza jih obide, ko povzdignejo svoje oči proti vulkanu.

Čern dim se vali iz njega, kot blisk se razprostre, zakrije ves nebes in ko bi trenil, se svitli dan spremeni v nar tamnejšo noč. Ljudje tekajo plašni sem ter tje in ne vedo, kaj bi počeli. Nekoliko sekund pozneje in več tisuč jih je bilo pokopanih v blatu, katero je gosto padalo iz pod neba; ali pa so poginili v valovih vroče vode, ktera je s kamnjem in z blatom zmešana iz vulkana vrela. Pol tretjo miljo na okrog je razdjala ta blatna reka vse vasi, njive in gojzde in jih je spremenila v černosivkasto močirje, katero je bilo nasuto z mertvimi ljudmi, z živalmi, s podertimi hišami in polomljenimi drevesi. Razujzdana sta derla skoz to blatno morje potoka Wujan in Kunir, strašno sta bila narasla, razdjala vse, kar se je zoperstavilo njenemu teku in sta napravila dalječ okrog veliko povodenj.

Polna mertvih ljudi in živali sta valila blatne vrele valove proti južnemu bregu morja, v grozo ondotnih prebivavcov, kateri so strahu pobegnili na bližnje homce. Med tem, ko sta potoka veršela, ko je vulkan tulil, ko so hrušeli in stokali polomljeni gojzdi, ko so pokale skale, se je glasil od zgoraj bobneči grom in so švigale strele iz gostih oblakov, ki so se nakopčili nad gorami.

Še le čez tri ure se je nekoliko pomirilo in o petih popoldne je bilo vsega konec. Trudna narava se je upokojila, spet je bilo vse tiho, nebo se je zvedrilo in večerni žarki solnca, ki so še opoldne sijali na krasno tropično rast, na premožne srečne ljudi, ti žarki so sijali zdaj kot zasmehljivo na razdjano deželo, na več milj dolge černosive z blatom in z lavo pokrite livade.

Pa zlobni vulkan se še ni vpokojil; čez štiri dni je še enkrat zdiviljal. To drugo bljuvanje je bilo še strašneje, ker je bilo po noči in žugalo je ubogo deželo popolnoma vničiti. 12. oktobra ob sedmih zvečer se je jela spet zemlja tresti. Gunung-Gelungung je jel spet tuliti in blato in vrelo vodo iz sebe metati. Dalječ okrog se je razle-

galo ponoči germenje in bobnenje vodá in vse, kar znabiti pred štirimi dnevi ni še pokopano bilo, so zakrili zdaj gosti umazani valovi. Javanci, ki so bili od zlobnih valov zajeti in niso mogli več uiti, so bežali na bližnje homce, na katerih so v grobih počivali njih očetje.

Tù, so mislili, jim bodo prizanesle blatne reke, pa reveži niso premislili, da je te homce, na katerih zdaj zaupno stojé, tudi enkrat vulkan izmetal in da znabiti pod njimi leži pokopan kak prejšni rod. Vedno groznejše in groznejše se je valilo blatno morje proti homcom, strašno so pokale skale in drevesa, ktere je reka seboj valila; zmiraj više in više so stopali valovi, zmiraj ožji je bil prostor, na katerem je stalo več sto revnih ljudi na grobih svojih ranjcih. S povzdignjenimi rokami so prosili zdaj pomoči od nebes. — Pa vse zastonj! Blatni toki so udarili čez homce, nekaj je bilo zasutih, nekaj se jih je pogreznilo, več kot 2000 ljudi je končalo v ti noči svoje življenje.

Ves nov svet se je naredil, novi homci so se vzdignili. Prejšno polje je ležalo 40 — 50 čevljev globoko pod blatno odejo. Javanci, katerih je prav malo ti nevihti ušlo, še niso mogli spoznati, kje da so stale poprej njih vasi. Ne samo blizo vulkana temuč dalječ okrog po deželi je bilo do zadnje bilke vse pokončano, z novim blatom je bilo vse zagernjeno, — černo in ostudno.

Pa obrnimo se zopet k navadnim prikaznim bljuvajočih vulkanov. Med tem, ko se vse to godí, kar smo zgoraj omenili, se kuha lava v kotlu, se peni in vedno više stopa po kanalu. Sopari in gazi, ki iz nje puhtijo, jo napihnejo včasih v podobi mehurjev, ki se vzdignejo in potem se razpočijo kot bombe. Veči del kosov pade v kotel nazaj, nekaj pa jih pade na kraj kotla, ktereга ti izmečki vedno bolj visoko nasipajo. Manjše kosce pa, in pepel zgrabi puhteči sopar in jih včasih neznanu dalječ raztrosi. Prešnji pisatelji so pravili tudi od plamena, ki iz vulkanov šviga. Pa to ni res! To, kar so včasih za plamen imeli, je le lesketanje ognjene razbeljene lave na belih oblacih. Da to ni plamen, se tudi iz tega vidi, ker sè ta bliš ne nagne na nobeno stran, kar bi se vender zgoditi moglo pri tako hudem vetru, ki nese kamen in pepel. (Dalje prihodnjič).

Drobtine slovníčne.

△ Čedalje bolj spoznavamo zmote slovníčne - svoje in ljudske (ptuje). Spoznati in popraviti, to je pa dvoje. Rajši popravlja človek drugim kot sebi. Tako ni ravnal slavni Dositej Obradovič, ki je popravil neko zmoto svojo kakih 30 let pozneje, — pa še ni pogodil, kakor bi trebalo. *) Menim, da bo ta izgled podučen tudi nam; zato

*) Glagol „trebati“ je tudi slovenski (Okoli Lutom. na Štaj.): to mi treba, to bi mi trebalo = tega mi je treba (potreba) itd. — Pis.

naj ga prepisem iz predgovora srpskih narodn. pripov. Vukovih, ki jih menda nema vsak bravec.

V knjigi svoji „Mezimac *)“ na str. 39. in 40. piše namreč modri Obradovič tako-le: „U mojoj prvoj basnji pervyj period ništa ne valja. Evo, kakov je: Orao i lisica učinili su medju sobom družestvo, i što by to bylo vseгдаšnjě i postojano, dogovorilisuse i soglasili, da živu u komšiluku, da by u potreby jedan drugom mogli pomoč dati. — Ovo bi valjalo (veli Dositej) ovako da je: Orao i lisica učine medju sobom družtvo i... dogovorese i soglase, u komšiluku živiti, da bi mogli... pomoč davati“.

Na to veli Vuk: „Prvo Dositije sam kaže, da ne valja ništa, a ja bih reкао, da ni drugo nije kao što bi valjalo, jer n. pr. mjesto učine družtvo, Srbin bi kazao udruže se ili združe se, a mjesto jedan drugom, kazao bi jedno drugom; niti bi Srbin kazao, što by, vseгдаšnjě, soglase itd.“

Glejte, dragi bratje, kako se godí človeku, ki se navadi po ptuje misliti. Skoro **) trideset let je preteklo, potem se je počelo verlemu Dositeju še le dozdevati, da to ni prav po serbski. Popravljal je, popravil pa ni. Tako se godí meni, tako se godí tudi drugim izmed nas Slovincov. Navadili smo se preveč po nemški — po laški misliti t. j. za slovenščino preveč po nemški ali laški, — za nemščino in laščino mislimo pa vendar še preveč po... slovenski.

Znam Slovenca, ki si je domišljeval, da zna prav „hohtajč“. Pride l. 1848 na Dunaj, pa je hripal: „Was fehlt Ihnen?“ — Ich habe mich überkühlt.“ — Wie ist das? Sie wollen sagen: verkühlt?“ tako mu popravi Dunajčan. Zdaj je še le spregledal in vidil, da je bil poprej slep. Mahom je spoznal, da ga je zapeljala slovenščina (prehladiti se); in do ondaj je govoril vedno tako: „sich überkühlen.“ Preverivši se, da Slovincu po rodu ni tako lahko slovenskega duha izgnati, loti se ta gospod, ki je bil ondaj še mlad in dobre glave, v Ljubljani slovenščine, in je govoril berž potem slovenski in to očitno tako, kakor da bi maslo rezal.

„Ein verschlagener mensch“ tako pravijo radi Slovenci po nemški „zabitemu človeku“. „Verschlagen“ je = schlaun, listig (Adelung); ne pa = „zabit“ (takemu pravi Dunajčan po domače „vernagelt“). „bie geht's Ihnen bas (was)? t. j. kako je kaj? — „Dieser mensch ist ganz vermisch (zmešan) namesto „verwirrt“ itd. itd.

Ker nas navdaje po tem takem duh slovenski še bolj, kot marsikdo misli (tega bolj, onega manj); trudimo se zato z združeno močjo

*) „Mezimac ali „mljezinac“, filius postremus (der letztgeborne). — Pis.

**) Serbska beseda „gotovo“ pomenja po naše 1. gotovo 2. (adv.) skoro t. j. malo da ne. — Pis.

— eden pomagaj drugemu, da se navadimo spet prav po naše govoriti in pisati. To bi se pa opravilo po moji „pusti“ misli, ako bi pošiljali (kakor so počeli nekteri) vsi rodoljubi slovenski „Glasniku“ ali „Novicam“ neprenehoma vse take besede in stavke, ki se nahajajo po bukvah, pa niso skrojeni prav po naše *) s podukom vred, kako bi bilo bolje, kako pravi kmet. Ako pisatelj tiste knjige, tistega spisa še živi, ne imenuj ne njega, ne knjige ali spisa, da ga ne razžališ. — To bo prav po bratovski iz gole ljubezni do milega jezika maternega, ne pa iz sovraži do pisatelja. Nadjam se, da si izpilimo tako jezik skoro, da ga bo veselje viditi. Naj natrosim tedaj nekoliko takih drobtin, ki sem jih nabral po svojih in po drugih spisih:

Grometi ni prav, ampak germeti = grmeti; ta glagol ni iz imena „grom“, ampak ime iz korena „grm“, iz tega grm-eti in po ujačanem glasu (lautsteigerung) grom. Prim. Mikl. lautl. 1852: 230 in 245. (4). V habd. se nahaja „grm“ in „grom“ oboje za „donner“ (tonitru). Mikl. lautl. 245. (4). Vsak ve, da ljudstvo ne pravi „grometi“ ampak „gèrmeti“. Da bi mislil kdo na „gèrm“ (busch), ako bi pisali „gèrmeti“ — tega se menda ni bati — kakor ne v govoru, tako tudi v pisanju ne. Tudi po starslov. je „grmèti“ — „grom“; po srb: „grmèti“ ali „grmljeti“ — „grom“; — srb. „grmljava“ ali „grmljavina“ [le-ta beseda je tudi slovenska] „das donnern“ (der donner) se pa izpeljuje, kakor viditi, na ravnost iz korene „grm“ = grom.

Slediti. Zastran „dalje sledi“ naj povem še to, da neki kmet, ki je prvič bral neke slovenske novice, ni umel, kaj je to: „dalje sledi“ — očitno znamenje, da to ni prav po naše, čeravno ste obe besedi domači.

Začuden (verwundert), kakor se je počelo posebno zadnji čas pisati — ni po naše. Prav po slovenski bi bilo: čudé se ali stermé, začudivši se ali ostermevši popraša mati sina, ali: mati se začudi (ostermi) in popraša.... Res da imamo v slovenščini že veliko takih izgledov, kakoršen je „začuden“ ali tega še ne; ljudstvo še ne govori tako. Čemu bi se vtekali pisatelji?

Čutnica je skovana za narodno živo besedo „živec“ (- vca). Beli Kr. Prišel mu je do živca = do živega. (Kako bi se imenoval „gefühlsnerve“ — „bewegungsnerve“ — to naj razsodijo zdravniki, ki znajo dobro po naše.

Čuditi se nad kom (nad čim) naj bi se ne bralo nikdar več v knjigah in novicah slovenskih, čeravno se morda sem ter tje že sliši — po nemškem n. pr. tako modro je odgovarjal, da so se vsi čudili nad njim (namesto: da so se mu čudili vsi). Ondan sem slišal celo neko Slovenko, da je rekla po nemški; „Ich hab' mich nicht ihm gewundert, aber ihr“. Vidite dragi Slovenci. Ali poreče še kdo, da je prav: čuditi se nad kom (čim)? Pojdi rajši rakom zvižgat!

*) „V duhu“ našega jeziku — menda tudi ni po naše. — Pis.

Narodne pèsmi.

a) Kerške.

(Poslal J. Črnčić.)

2.

Majka Maru za Ivana dala,
Večer dala, jutrom se kajala:
Komu som ja moju Maru dala!
Ive mi je turska pijanica,
Do-pol noći s Turci vino pije,
Od-pol noći kafu i rakiju,
A pred zoru Ive k Mari pride:
Vstani Mare, opri belé vrata!
Vstane Mare v tonkoj košujici;
Ivu se to jako na žal vzelo,
Da je Mare v tonkoj košujici:
On zitegne nožić iza pasa,
Ter udari Maru va srdašce.
„Som te jako, boli mi te jako?“
„Si me jako, i boli me jako.“
„Grem ti iskat po Senju likary?“
„Netroši mi za me slebrnjaky,

„Ner mi piši drobnu knjigu k majki,
„Da mi šo(l)je tonku košujicu.“
Ive piše drobnu knjigu k majki,
Da je Mare sína porodila: —
„Hodte s monun, mila majko moja,
„Zač je Mare sína porodila!“
Majka se je jako začudela,
Da je Mare sína porodila. —
Kad su oni prišli na vrh neké gory:
„Što mi ovo Ive milo kavran krače?“
„Kavran krače za mladé spe(l)jati.“
Kad su oni prišli na-srid ravna po(l)ja:
„Što mi ovo Ive milo zvoni zvone?“
„Ovo zvoni zvone, popi maše vrsé.“
Kad su oni prišli pred Ivovy dvory:
Ivova majčica dvory pometáše
Više so sozami nego so metlami!

b) Isterske.

(Poslal J. Volčić.)

3.

„Stan' se, Mare, turski bubanj bije!“
„Neka bije, neka se razbije.“
Još ni Mare toga dobro rekla,
Da je prišal turački vojvoda,
Pak je Maru zel na svoga konja.
Majka njemu milo govorila:
„Nepusti mi ju od glada vmreti,
Nit' pol' vode od žaje poginut.“
Prišli su na jednu hladnu vodu;
Ona j' njega lépo zaprosila:
„Pastite me turački vojvoda
Ove hladne vode se napiti.“
„Nepustin te, draga ljuba moja;
Ja ću tebe doma vina napojiti,
Ja ću tebe dragu obljubiti.“
„Aj mi mane, turački vojvoda!
Ča ti j' rekla moja mila majka,
Da me od žaje nepustiš vmreti.“

On ju pusti do te hladne vode:
„Hod' se napit', gizdava divojko!“
Berzo skoči iz berzoga konja,
I ni skoči u tu hladnu vodu,
I preplava tu široku vodu.
On ju počne lipo nazad' zvati:
„Hodi nazad', gizdava divojko!
Darovat' ću ti tri burne zlata,
Darovat' ću t' tri draga kamena;
Pri kih bi se moglo večerati,
I još dvanajst konji podkovati,
I još češ ti moja žena biti.“
„Neću tvojih tri burne od zlata,
Neću tvojih tri dragih kamena,
Niti neću tvoja žena biti;
Hod' ti z bogon, turački vojvoda,
Ja ću večeraska doma biti!
I ću z milon majkon večerati!“

Glasnik literarni.

△ „Neuer Anzeiger Petzholdt ov für Bibliographie itd.“ (7. zv.) piše, da so bile prodane letos na dražbi v Avgzburgu dvoje slovenske bukve za 70 fl., namreč: Trubarjev katekizem s psalmi vred (na svetlo dal Dalmatin „Bitembergi“ 1584) pa molitne bukvice („Bethbüchlein“, „Wittebergae“ tudi l. 1584. 8. Le-te molitne bukvice je spisal (ako so ravno tiste) po besedah Metelk. Lehrgeb. d. slov. Spr. str. XX. Dalmatin sam. Nekdaj jih je imel Cojz, zdaj so v knjižnici Ljubljanski. Sedanji katekizmi in molitne bukvice niso tako drage. — Tega katekizma Trubarjevega (1584) nima dvorna knjižnica Dunajska? Ne vemo, ima li ga Ljubljanska, nima li. Tudi Kopitar ga ne imenuje v slovnici svoji med drugimi knjigami Trubarjevimi. Petzholdt pa piše razločno: „Truber's Catechismus und „Psalmen (windisch). Herausgegeben. von G. Dalmatinus. Bitembergi 1584. „Nebst Bethbüchlein (windisch). Wittebergae 1584.“ — Po tem bi sodil človek, da so zvezane oboje bukve v ene, in da je spisal oboje Trubar. — Po Met. je napis omenjenih molitnih bukvic: „Bethbuch“, po Petzholdtu pa „Bethbüchlein“; (kraj natasa in leto je enako) So li bukvice „Bethbuch“ in „Bethbüchlein“ ene? Kako je napisano na tistih, ki jih ima knjižnica Ljubljanska? Kdo jih je spisal? kdo jih je dal na svetlo? Prosimo, naj bi bil kdo tako dober, in oznanil to Glasniku.

Časopisi v polskem in rusinskem jeziku. V polskem jeziku izhajajo poleg *Svetozora*: 1. *Czas.* V Krakovi vsak dan po celi poli v največi obliki z mesečno prilogo „Dodatek“ na 10 — 15 polah. Vrednik A. Klobukowski. Cena 35 gld.; — 2. *Tygodnik rolniczo-premysłowy Krakowski*; izdava ga društvo gospodarsko. Cena 6 gld.; — 3. *Gazeta lwowska*, vsak dan po poli v Lvovu s prilogama „Dodatek tygodniowy“ in „rozmaitości“. Vrednik Sartyni. Cena 18 gld.; — 4. *Przeгляд polityczny powszechny*, 2 krat v tednu v Lvovu, vrednik Stupnicki. Cena 8 gld.; — 5. *Dziennik literacki*. 3 krat na teden v Lvovu. Vrednik V. Maniecki. Cena 10 gld.; — 6. *Przyjacieli domowy*, v Lvovu, vsak teden po poli. Vrednik H. Stupnicki. Cena 4 gld. — 7. *Gwiazdka Cieszyńska*, vsak teden po poli v Tešinu. Vrednik Stalmach. Cena 4 gld. 40 kr.; — v rusinskem jeziku: 1. *Věstnik* z dvema prilogama, dvakrat na teden na Dunaju. Vrednik V. Zborovskij. Cena 4 gld.; — 2. *Cerkovnaja gazeta* v Budi, trikrat v mescu. Vrednik J. Rakovskij. Cena 6 gld. — Vseh vkup izhaja 38 slovanskih časnikov na Avstrijskem: 16 českih, 13 jugoslavenskih, 7 polskih in 2 rusinska.

* Imenitnega in obširnega dela „*Polska, dzieje i rzeczy jej*“, ki ga je spisal slavni Joahim Lelevel, je ravno prišel prvi zvezek, 30 pol debel, na svitlo.

* V Petrogradu bo jel izhajati nov političen časopis v polskem jeziku pod naslovom „*Słowo*“ z mesečno literarno doklado. Vredoval ga bo g. J. Ohryzko.

* „Srbski diplomat“, ki ga je g. Miklošič pripravil za tisk, je že prišel na svetlo in obsega blizo 500 listin serbskih na 36 tiskanih polah.

* Slavni laški pesnik *Nik. Tomaseo*, rojen Jugoslovan, je naznanil v Nevenu, da imá za tisk pripravljene dve, tudi za Slovane zanimivi deli, namreč „Della sapienza riposta nelle radici della lingua slava (o modrosti, skriti v koreninah jezika slovanskega)“ in „Grezia, Italia, Illiria“. V materinskem jeziku je doslej izdal svoje prelepe Iskrice.

* V Lipsii bo jel izhajati nov ruski časopis pod naslovom „*Strěla*“. Vredoval ga bo Ivan Golovin, kteremu je bilo pred nedavnim dovoljeno, da se sme sopet verniti v svojo domovino. V Lipsii izhaja tudi ruski list „*Sbornik zagraničnij*“.

Glasnik iz domačih in tujih krajev.

Iz Celovca. Dr. J. St. — Gimnazijalni program celovski, ki se je izdal konec tega šolskega leta, kaže, da je bilo na tem gimnaziju letas 250 učencov, med timi je bilo Slovincov 63. Program tukajšne višje realke kaže 282 učencov, iz teh pa le 51 slovenskih. Na gimnaziju je tedaj četerti del, na realki pa še peti del ni Slovincov, in vender bi po številu slovenskih prebivavcov na Koroškem mogli pričakovati saj tretino učencov slovensko. Tukaj so števila, ki se ne dajo rotiti, kterih ni mogoče prositi in te števila so žalosten prikazek za vse, kterim leži rast slovenske reči na sercu! Od kod pa prihaja? So li Slovenci manj od Nemcov željni viditi svojih sinov izučenih v raznih potrebnih in koristnih vednostih? Ali mar med Slovenci ni toliko glav bistrjih in izbrušenih, kakor med Nemci? Gotovo ne, ampak pomisliti je treba, da veči del učencov pride iz tukajšnjega mesta in iz drugih po koroškej deželi raztrošenih mest, tergov in večih krajev, — prebivavci teh pa so, ako ne povse, vender do večega nemški — večina učencov posebno na realki so sinovi bolj premožnih starišev — ti pa, ako so ravno slovenskega rodu, ne učijo svojih otrok slovenskega jezika — odtod toliko Nemcov, odtod jih je tudi toliko več na realki kakor na gimnaziju. Saj bi Slovenci še zmirom radi iz svojih sinov duhovne dobivali, ako kmet zamore sina poslati v Celovec, ga že rajše pošlje v šolo, ki ga pripravlja za sveti stan — ako se mu ravno želje dostikrat ne spolnijo, imel je saj on dobro voljo! — Toliko smo vidili, da je Slovincov močno premalo na višjih šolah, toliko vemo, da jih je mnogo med njimi, kterim se bode nepotrebno zdelo pečati se s slovensko rečjo — koliko bode pa izvetelo rož na polju prihodnosti naše? — Tolažimo se s tim, da naša ljuba deželica koroška ne zgubi ničesar, ako bode vsa nemška, da je le tolarjev dosti, naj se štejejo nemški ali slovenski! Saj je Slovanov še drugod dosti, če ne preveč!!

egnar
V Pazinu, 8. avgusta. F. C. Ker je „Glasnik“ začel tudi pregovore podajati, bi bilo morda prav, da bi se tistim pregovorom, katerih pomen je težko razumljiv, vselej pojasnenje pristavilo. To je potreba, da se zamorejo prav razumeti, da se napek ne rabijo. Naj bi tedaj verli nabiravci tacih narodnih reči vselej na pravi pomen dobro pazili in ga ondi pristavili, kjer bi treba bilo. — Znano je, da imajo po Slovenskem sosesčani posebne priimke. Mnogo tacih starih priimkov je še dandanašnji v navadi, zmed katerih bi se zamoglo obilo za zgodovino, jezik in nrave slovenskega naroda zanimivih nabrati. Čul sem več tacih priimkov tudi v Istri, ki izvirajo iz kake posebne dogodbe, ki se je pripetila v dotični soseski ali pa zadevajo kako posebno lastnost sosesčanov.

Tudi v imenih hišč, gozdov, travnikov, njiv itd. je zakopan še bogat zaklad za jezik in zgodovino. Rodoljubi, ki živé med prostim ljudstvom, imajo lepo priložnost, vse take drobtinice nabirati; naj jih tedaj zapisujejo, da v zgubo ne gredo. Basnoslovskih in drugih pripovedk se nahaja tudi še veliko med narodom; na Gorenškem sem čul še v otročjih letih mnogo od bele kače; pa pozabil sem zopet skoraj vse; le na naslednji odlomek se še spominjam: Imeli so pri neki hiši toliko kač, da so jim spod pragov, ognjišča, spod peči in sten v hiščo silile. Na nobeno vižo jih niso mogli pregnati. Nekega dne pride v hiščo neznan človek; pripovedujejo mu, da jih bodo kače od hišče pregnale, tako jim nadlego delajo. Tujec popraša, če nimajo bele kače pri hišči. Odgovoré mu, da je nobeden nikoli ni vidil. Na vest mi povejte — pravi tujec — če je res nimate. Ko mu odgovoré ko pervikrat, pravi tujec, da jim bo vse kače iz hišče proč odpeljal, če ni kraljice, bele kače, med njimi; če bi pa ta bila, bi bila huda za-nj. Odpre potem vse duri, vsede se za peč, vzame piščalko iz žepa in jame piskati. Od vsih krajev se vijejo kače, bilo jih je uže polna hišča, kar se zasliši bela kača s svojim zvonjenjem zunaj, ki se je vila z rudečo rožo na glavi v hiščo. Ko tujec to čuje, se močno prestraši in reče: Zdaj pa je moja ura odbila, slišim belo kačo, molite za-me. — Kaj in kako se je potem godilo, sem pozabil, naj skušajo rodoljubi kaj več o beli kači zvediti.

Iz Marburga. Vicko Dragan. -- Srečo dobro, ljubi Glasnik! Bog daj, da bi se dvakrat v mesecu glasil od Vidovega do Adamovega, drugo leto pa vsaki teden!

Popirja ne manjka, tudi črnila ne; stare goske valijo mlade, to-raj tudi peres ne bo falilo; pisateljev slovenskih imamo zadosti, tudi za kritiko skerbijo naši Lessingi in Gervinusi — samo ednega manjka — „bravcov“. Kaj ali ni še kultura, ktero naši sosedi rivajo proti iztoku, prišla do panonskih dobav? Bog obvari, si kaj takšnega misliti. Kultura zapadne Evrope je tudi prišla do slovenskih goríc, saj letos Ko-rošci zadosti ne zmorejo „drotá“ po Dravi navoziti za — rabo —

krinolin. Slovensko vinarско dekle pokriva s krinolino široko veliko cesto, široke mestne ulice, in to bi ne bilo znamenje francosko-nemške kulture?

Kmet slovenskih goríc bere Kladderadača, Dorfbarbiera in gorčanke štimate kupujejo „Modezeitung“ in to bi ne bilo znamenje kulture? Kdor kaj takšnega hoče oponašati Slovencom, taj je sam brez kulture. — Ne bodi tako starega kopita, ljubi Glasnik, piši, kakor Dorfbarbier in Kladderadač, priverzi še kaj obrazov, iz katerih bodo tvoji bravci zgodbe ložje zapopadli, in veruj mi, skoro bodeš imel več bravcov kakor doslej. Mi smo preveč še krotki pravijo Gorčani, zato smo tudi ne tako „gšcut“, in „pifffig“, kakor Francozi. Dal sem nedavno nekemu kmetu Glasnika prebirat, in čuj, kaj mi reče: Zakaj se vendar gospodje trudijo kaj takšnega pisati o mravljah in bčelah in ptičih, naj bi rajši pisali od Napoljona, od Antikrista, od Engendarov, kako so Leviathana vzdigali, to bi se še dalo brati, ali kdo bode segal po takšnih rečeh? Glej tako sodi civilizirani slovenski Gorčan.

Ali Glasnik ni za kmeta, bódeš mi odgovoril, on je za slovensko gospódo. — Ali kje je imamo? Mesta po slovenski zemlji raztrošene so nemške, „bourgeoisie“ je toraj za Glasnika zgubljená. Plemenitaše nam je že Karol Veliki potrebil, tako tedaj tudi aristokracije ni, ktera bi Glasnika podpirala; vradniki večidel clo slovenski brati ne znajo, in zdihujejo, kakor šinje pod lokomotivom, pod težko butaro aktov; učitelji pervlje pogledajo krajcar in ga devetkrat prav pošlatajo, preden ga izdajo za knjige in časopise, (saj marsikteri si celo leto ne kupijo kolofona za ločec), — duhovniki — edini duhovniki po leti pod kakšno košato bukevjo, po zimi pa pri slabi lampici pestujejo kilavo dete, ktero se veli *slovensko slovstvo*. — Pisal sem ti te verstice, da se v upanje preveliko ne zaziblješ, pa tudi dobre volje ne zgubiš; 400 *) poštenih dušic, v katerih cvete vera, upanje in ljubezen, vendar ni zavreči. Dvori tedaj kakor Ganymed očeta Zeusa svoje prijatle z ambrozijo lepil znanost, pa včasi tudi s pelinovcem bridke satire, ker tudi „anara sunt stomacho cara“.

S. Šubc
Iz Pešte. Veseli me, da vam morem povedati, da se tudi tukaj ne zanemarja slovanska reč: Na vseučilišču imajo posebnega profesorja g. *Ferenci-ta*, Varadžinčana, ki razlaga slovanski jezik in posebno njegove žive narečja. Posebno vdani so mu serbski dijaki, ki tukaj živé pod varstvom „Srbske Matice“ v njenem zavodu v Tököly-evi hiši in na viših šolah študirajo! Društvo Srbske Matice je podedovalo po domorodcu Tököly-tu zdajni inštitut, lepo hišo z dvema nadstropjema. Na vratih ima serbski in madjarski nadpis, nad vratmi jo pa kinča lepa marmelnata slika boginje Minerve. Društvo gospodari čez vse Tököly-evo premoženje, ki se razdeljuje v štíftenge, ki jih vživajo vredni serbski dijaki. Znamenitno je, da je list: „Matica serbska“ za-

*) Število Glasnikovih naročnikov v 1. polletju.

čel že leta 1825 izhajati v Peštu in da se je še le potem vstanovilo današnje društvo Srbske Matice, ki ima zunaj Tököly-evih štifteng veliko lastno premoženje, ki ga rabi v podporo serbskega jezika. V pričo nje domorodnega pravoslovanskega prizadevanja naj bo omenjeno, da ima precej bogato knjižnico, ki jo sedajni vrednik srbskega letopisa g. Jovan Gjorgjević na vso moč pomnožuje z raznimi slovanskimi bukvami in letopisi. Tudi časopisov si tegue dovolj; ima hrovaške, česke, rusinske; posebno pa je založena s srbskimi in odslej bo dobivala tudi slovenskega Glasnika, ki si je tudi tukaj pridobil veliko prijatlov.

Da je na Ogerskem tudi že v šolah obveljala slovanska beseda, priča gimnazij v Budi. Vlani smo tam ob koncu šolskega leta slišali nagovore v 9 jeziki, v gerškem, latinskem, nemškem, madjarskem, slovaškem, srbskem in poljskem, pa v francoskem in engleskem. Ker velja Budansk gimnazij za prvega na Ogerskem, imajo omenjeni nagovori še večo imenitnost; v njih spoznamo, da je tudi višim vodjem resnica: podpirati narodno napredovanje v jeziki in v zavednosti njih prirojenih moči.

* Δ Gosp. E. Č. [Čakra], mlad, bogat popotnik Serb, ki je potoval zadnje mesce tudi po Slovenskem, popisuje prav mično, oziraje se na zgodovino, potovanje svoje v „Svetovidu“ (serbskem listu Dunajskem). V br. 55. in 56. popisuje, dospelši iz Gradca v Ljubljano, razun Maribora, Celja itd. posebno belo Ljubljano, kakor sredino in poglavitno mesto slovensko, in imenitnosti tega mesta ter hvali soseb očitno knjižnico Ljubljansko, pa tudi bogoslovsko. Skazal je čast tudi slavnemu našemu Vodniku, Čopu in Cojzu na pokopališču pri sv. Krištofu, Vodniku tudi v Šiški, kamor ga je spremljal slavni naš pervak gosp. Dr. J. Bleiweis.

* Učiteljsko stolico slovanskega jezika in literature na vseučilišču Vratislavskem, ktero je do l. 1849 oskerboval rajni Čelakovsky, je pruska vlada podelila Polaku *Plebański-mu*. Na vseučilišču Bero-linskem prednaša te predmete Polak *Cybutsky*.

* 25. julja so se zbrali deležniki narodnega igrališča v Zagrebu; predsedoval je g. L. *Vukotinić*. Po njegovih besedah se je doslej nabralo za igrališče 44,539 gld. 26 kr., in potrošilo 23,618 gld.; ostaja torej še 20,920 gld. 27 kr. Posvetovalo se je tudi, kako bi se dala s časom istina pomnožiti, in sklenilo, da se imajo samo obrati v podporo horvaškega igrališča.

* Ces. kral. dvorna knjižnica je nakupila iz zapuščine Doležal-ekove nekoliko redkih českih bukev.

* Časopisi naznanjajo, da bo v kratkem na svetlo prišla podobščina našega učenega g. prof. Miklošiča.

* Irčan C. W. *Russel* je izdal v angliškem jeziku spis o kardinalu Mezzofanti, v katerem terdi, da Mezzofanti ni govoril 114 jezikov, ampak le toliko narečij. Gotovo je da je, popolnoma znal 30 jezikov; go-

voril je zmed klasičnih ali bibliških jezikov: hebrejski, talmudsko-hebrejski, kaldejski, koptiški, gerški in latinski; zmed vzhodnih jezikov: arabski, staro in novo — armenski, perski, turški, rumunski in činski, in zmed jezikov evropskih: laški, španski, portugalski, francozki, nemški, angleški, švedski, danski, albanski, malteski, holandski, vlaemski in madjarski. Slovanskih jezikov je govoril rusko, polsko, jugoslovensko in česko narečje. Ruskega jezika se je bil že zgodaj naučil; že z generalom Suvarovom se je menil po ruski. L. 1796—1800 se je naučil serbskega in českega narečja in od nekega cigana tudi ciganski.

* Učeno društvo v Poznanju je ustanovilo, da naj se preiščejo in popišejo vse starine v vojvodstvu Poznanskem in sestavi obraz Poznanskega v ogledu statističnem, mestopisnem, narodopisnem in zgodovinskem.

* 26. junija je umerl v Hasveji na gori Antilibanonski sloveči popotovavec in popisovavec svete zemlje, Dr. J. Roth $\frac{2}{3}$ prof. na vseučilišču Mnihovskem.

* Rusko umetnistvo je preterpelo veliko veliko zgubo. Umerl je namreč preslavni malar A. *Andrejevič Ivanov*, ki se je ravno kar iz Italije vernil v svojo domovino. Njegovo naj imenitniše delo je velikanski obraz „Janez kerstnik oznanja Židom prihod Odrešitelja“, ki sliši med prve malbe starejih in novejih časov.

* Serbska vlada v Belemgradu je velela gospodu Dr. Tkalcu v Zagrebu plačati iz narodne kase 200 c. dukatov v znamenje in pričo, kako visoko da čisla njegovo delo: „Das Staatsrecht des Fürstenthums Serbien“, ktereга serbski prevod se že težko pričakuje.

Imenik častitih g. g. naročnikov.

130. R. Endlicher, c. k. aktuar okr. urada v Ložu; 131. A. Wolf, fajn. pri sv. Petru; 132—33. M. Stojan, deh. in Cizej, kpl. v Braslovčah; 134. J. Novak, bogosl. v Ljubljani; 135. G. Majhenič, kpl. v Rušah; 136—37. J. Rubesa, fajn. in J. Masek, kpl. v Kastvi; 138—39. M. Žakelj in J. Marn, pom. prof. v Ljubljani; 140. S. Asanger, sluš. med. na Dunaju; 141. V. Selič, kpl. v Lučah; 142. L. Seunik, kpl. v Pliberku; 143—48. P. Jan, L. Mencinger, M. Povše, J. Preša, L. Urbania in J. Žan bogoslovci v Ljubljani; 149. D. Rudež, vlastelin v Ribnici; 150. J. Sivic, fajn. v Podklostru; 151. J. Košir, dijak v Gradcu; 152—53. J. Božič, prof. in Dr. F. Suppé, advok. v Reki; 154. A. Jamar na Rakeku; 155. J. Poklukar, fajn. v Št. Vidu; 156. J. Majnik, fajn. v Žireh; 157. A. Ferenc, župn. pri sv. Ani; 158—59. Dr. G. Ipavice in A. Sebat uč. v Št. Jurju; 160. M. Kossi, kpl. pri sv. Križu; 161—62. J. Sajevice, kpl. in J. Kastelic, uč. pri sv. Križu pol. Turna; 163. A. Dremel, fajn. v Ratečah; 164. J. Cvitko, kur. v Kastelveneru; 165—66. J. Masera, in J. Liker, kpl. v Bovecu; 167. M. Strajnsak, kpl. v Zaverču; 168. K. Pec, c. k. urad. v Kraju; 169—70. J. Trampuš, kpl. in F. Srnec, uč. v Jarenini; 171. Dr. Ripšl, fajn. pri sv. Miklavžu; 172. G. Cenc, kpl. na Laškem; 173. J. Janežič, kmet v Verhenki; 174. A. Wieser, dijak v Celovcu; 175. B. Božič, prov. v Ločah; 176. A. Hobel, kpl. v Doberlivesi. (Dalje.)

Natisnil Janez Leon v Celovcu.